

Eliya - Namba Kumi

Jeff Pippenger

2023-10-13

elfu moja mia nane hamsini na sita

Harakati ya Wamilerite iliwakilishwa katika Isaya sura ya saba kupitia unabii wa miaka sitini na mitano, uliokuwa umeanza mwaka 742 K.K. Miaka hiyo sitini na mitano iliyotokea katika historia ya Isaya inawakilisha miaka sitini na mitano kuanzia 1798 hadi 1863. Alfa na Omega daima huonyesha mwisho, pamoja na mwanzo. Unabii wa miaka sitini na mitano hutambulisha laana ya mara saba dhidi ya falme za kaskazini na za kusini za Israeli. Mara saba za kwanza dhidi ya ufalme wa kaskazini zilianza mwaka 723 K.K., miaka kumi na tisa baada ya Isaya kuwasilisha unabii huo kwa mfalme Ahazi. Mara saba za mwisho dhidi ya ufalme wa kusini zilianza mwishoni mwa miaka sitini na mitano, mwaka 677 K.K.

Laana ya kwanza ya mara saba dhidi ya Efraimu iliisha mwaka 1798, uliokuwa wakati wa mwisho, wakati ambapo maono ya Mto Ulai ya sura za nane na tisa za kitabu cha Danieli yalifunuliwa. Tukio hilo liliashiria kinabii kuwasili kwa ujumbe wa malaika wa kwanza pamoja na mwanzo wa kinabii wa harakati ya Wamilerite. Laana ya mwisho ya mara saba dhidi ya Yuda iliisha mwaka 1844, ambao ulikuwa kuwasili kwa ujumbe wa malaika wa tatu. Miaka kumi na tisa baadaye, mnamo 1863, miaka sitini na tano iliyowakilishwa mwanzoni mwa unabii huo iliashiria mwisho wa harakati ya Wamilerite, na mwanzo wa Kanisa la Waadventista Wasabato la Laodikia. Miaka saba kabla ya 1863, yaani mwaka 1856, James White alianza kubainisha kwamba harakati ya Wamilerite ilikuwa imekoma kuwa kanisa la Filadelfia na ilikuwa imekuwa kanisa la Laodikia. Mjuku wake, alipoandika wasifu wa Ellen White, aliandika kuhusu historia ya mwaka 1856, na ujumbe wa Laodikia.

Ujumbe wa Laodikia

Waadventista wanaoshika Sabato walikuwa wamechukua msimamo kwamba ujumbe kwa makanisa saba katika Ufunuo 2 na 3 ulionyesha uzoefu wa kanisa la Kikristo kupitia karne nyingi. Walihitimisha kwamba ujumbe kwa kanisa la Laodikia uliwahusu wale ambao sasa waliwaita Waadventista wa majina tu, wale ambao hawakuwa wamekubali Sabato ya siku ya saba. Katika tahariri fupi katika toleo la Review la Oktoba 9, James White aliibua baadhi ya maswali yanayochochea fikra ambayo aliyoyatangeliza kwa kusema:

Swali linaanza kuibuka upya, 'Mlinzi, habari za usiku?' Kwa sasa kuna nafasi ya maswali machache tu, yaliyoulizwa ili kuvuta uangalizi kwa mada husika. Jibu kamili, tunaamini, litatolewa hivi karibuni.-Review and Herald, Oktoba 9, 1856.

Miongoni mwa maswali kumi na moja aliyouliza, la sita ndilo lililowalenga Walaodikia.

6. Je, hali ya Walaodikia (vuguvugu, wala si baridi wala si moto) haionyeshi ipasavyo hali ya kikundi cha wale wanaokiri ujumbe wa malaika wa tatu?-Ibid.

Swali la mwisho linaweka wazi suala hilo:

11. Ikiwa hii ndiyo hali yetu kama watu, je, tunazo sababu halisi za kutumaini kibali cha Mungu isipokuwa tukilitilia maanani 'shauri' la Shahidi wa Kweli? Nakushauri ununue kwangu dhahabu iliyo safishwa kwa moto, ili upate kuwa tajiri; na mavazi meupe, ili upate kuvikwa, na aibu ya uchi wako isionekane; tena upake macho yako dawa ya macho, upate kuona. Wote niwapendao, nawakaripia na kuwaadibu; basi uwe na bidii, ukatubu. Tazama, nimesimama mlangoni, nabisha; mtu ye yote akisikia sauti yangu, na kuufungua mlango, nitaingia kwake, nami nitakula pamoja naye, naye pamoja nami. Yeye ashindaye nitampa kuketi pamoja nami katika kiti changu cha enzi, kama mimi nami nilivyoshinda nikaketi pamoja na Baba yangu katika kiti chake cha enzi. Ufunuo 3:18-21.-Ibid.

Ni wazi kwamba ukweli wa jambo hilo ulikuwa tu ukianza kuchomoza akilini mwa James White. Toleo linalofuata la Review lilikuwa na makala ya safu saba kuhusu makanisa saba, chini ya kichwa hicho. Katika maneno yake ya utangulizi alitangaza:

Lazima tukubaliane na baadhi ya wafafanuzi wa kisasa kwamba makanisa haya saba yanapaswa kueleweka kuwa yanawakilisha hali saba za Kanisa la Kikristo, katika vipindi saba vya wakati, vikifunika enzi yote ya Ukristo.-Ibid., Okt. 16, 1856.

Kisha akauchukua unabii, akishughulikia kila kanisa kando kando. Alipofika la saba, yaani la Laodikia, akatangaza:

Maelezo haya ya kusikitisha ya kanisa hili yanatutia unyenyekevu kiasi gani sisi kama watu. Na je, si maelezo haya ya kutisha picha iliyo kamili kabisa ya hali yetu ya sasa? Ndivyo ilivyo; na haitakuwa na faida yoyote kujaribu kukwepa nguvu ya ushuhuda huu wa kuchunguza kwa kina kwa kanisa la Laodikia. Bwana atusaidie kuupokea, na kufaidika nao.-Ibid.

Baada ya kutenga safu mbili kwa ajili ya kanisa la Laodikia, maneno yake ya kuhitimisha yalitoa mwito wenye nguvu:

Wapendwa ndugu, lazima tushinde dunia, mwili, na shetani, la sivyo hatutakuwa na sehemu katika ufalme wa Mungu. . . . Shikeni kazi hii mara moja, na kwa imani dai ahadi za neema zilizoелеkezwa kwa Walaodikia wanaotubu. Inukeni kwa jina la Bwana, na nuru yenu iangaze kwa utukufu wa jina lake lenye baraka.-Ibid.

Mwitikio kutoka mashinani ulikuwa wa kutia msisimko mkubwa. Aliandika G. W. Holt kutoka Ohio tarehe 20 Oktoba:

"Ndiyo, ninaamini kwamba sisi tuliomo katika ujumbe wa tatu, wenye amri za Mungu na imani ya Yesu, ndio kanisa ambalo lugha hii imeelekezwa; na hatupaswi kukawia hata kidogo kuomba dhahabu iliyojaribiwa na mavazi meupe, na dawa ya macho, ili tuweze kuona.-Ibid., 6 Novemba 1856."

Kutoka Kaskazini Mashariki kulisikika sauti mpya kuhusu suala hilo, ile ya Stephen N. Haskell, wa Princeton, Massachusetts. Akiwa Mwadventista wa siku ya kwanza, alikuwa ameanza kuhubiri akiwa na umri wa miaka 20; sasa, miaka mitatu baadaye, alikuwa katika ujumbe wa malaika wa tatu. Mwanafunzi makini wa Biblia, baada ya kuona tahariri fupi ya

awali ya White iliyotambulisha suala la makanisa saba, aliamua kuandika makala ndefu kwa Review:

Mada iliyorejelewa imekuwa ya kuvutia sana kwangu kwa miezi kadhaa iliyopita. ... Nimekuwa nikielekezwa kwa muda kuamini kwamba ujumbe kwa Walaodikia unatuhusu sisi; yaani, wale wanaoamini ujumbe wa malaika wa tatu, kwa sababu nyingi ninazoonza kuwa nzuri. Nitataja mbili.-Ibid.

Hivi ndivyo anavyofanya, akitenga safu mbili kwa mahitimisho yake. Alipomaliza alitangaza:

Nadharia ya ujumbe wa malaika wa tatu kamwe, kamwe haitatuokoa, bila vazi la harusi, ambalo ni haki ya watakatifu. Lazima tukamilishe utakatifu katika kumcha Bwana.-Ibid.

Kadiri James White alivyoendelea na tahariri zake kuhusu ujumbe kwa kanisa la Laodikia, dhana ambazo Waadventista wanaoshika Sabato walikuwa sasa wakisoma katika Review zilishtua, lakini baada ya kutafakari kwa makini na kwa maombi zikaonekana kufaa. Barua kwa mhariri zilionyesha makubaliano ya jumla na zikadokeza kwamba uamsho ulikuwa unaendelea. Kwamba ujumbe huo wa kusisimua haukuwa zao la msisimko kulithibitishwa na makala ya kwanza katika Ushuhuda Na. 3, iliyochapishwa Aprili 1857, yenye kichwa Iweni na bidii na tubuni. Inaanza na maneno, “Bwana amenionyesha katika maono baadhi ya mambo kuhusu kanisa katika hali yake ya sasa ya uvuguvugu, ambayo nitawaeleza.”—1T, uk. 141. Humo Ellen White aliwasilisha yale aliyonyeshwa kuhusu mashambulizi ya Shetani dhidi ya kanisa kupitia ustawi wa kidunia na mali. Arthur White, Ellen G. White: The Early Years, juzuu 1, 342-344.

Harakati ya Wamilleraiti ilianza kiunabii kama kanisa la Filadelfia, na mwaka 1856 ikawa kanisa la Laodikia. Miaka saba baadaye harakati hiyo ilikoma, na Kanisa la Waadventista wa Sabato lilianza kama kanisa la Laodikia na litasalia hivyo, hadi litakapotapikwa kutoka kinywani mwa Bwana. Harakati ya laki moja na arobaini na nne elfu ilitoka katika zizi la kanisa la Laodikia, kama vile harakati ya Wamilleraiti ilivyotoka katika zizi la kanisa la Sardi. Harakati ya laki moja na arobaini na nne elfu inalingana na harakati ya Wamilleraiti kwa kuwa harakati ya kwanza ilibadilika kutoka Filadelfia hadi Laodikia na harakati ya mwisho hubadilika kutoka Laodikia hadi Filadelfia. Hatua ya mpito kutoka Filadelfia hadi Laodikia katika historia ya Wamilleraiti imeainishwa mahsusi kuwa mwaka 1856, hivyo hatua ya mpito lazima pia itambulike katika harakati ya mwisho, kwa kuwa Mungu habadiliki. Hatua ya mpito inatambulishwa katika Ufunuo kumi na moja kupitia manabii wawili wanaouawa mitaani.

Na watakapokwisha kumaliza ushuhuda wao, yule mnyama atokaye katika shimo lisilo na mwisho atafanya vita nao, naye atawashinda na kuwaua. Na mizoga yao italala katika njia ya mji ule mkuu, kiroho huitwa Sodom na Misri, ambako pia Bwana wetu alislubwiwa. Ufunuo 11:7, 8.

Harakati ya mwisho ingekufa, kisha ingesimama, na baadaye ingefufuliwa kama bendera. Kwa kufanya hivyo ingejipanga sambamba na pembe ya Republican. Pembe ya Republican hutengeneza sanamu kwa yule mnyama, na yule mnyama ambaye inatengenezea sanamu anazungumziwa katika Ufunuo sura ya kumi na saba, na yule mnyama anabainishwa kuwa kichwa cha tano

kilichopokea jeraha la mauti, ambacho kingefufuliwa kama kichwa cha nane. Kingefufuliwa kama wa nane, aliye wa wale saba.

Na yule mnyama aliyekuwako, naye hayupo, ndiye wa nane, naye ni wa wale saba, naye aenda katika maangamizi. Ufunuo 17:11.

Pembe ya Republican ingeunda sanamu ya yule mnyama, na kwa hiyo ingeuawa kisha kufufuliwa. Ilipofufuliwa ingekuwa kichwa cha nane ambacho ni miongoni mwa vile vichwa saba vya awali. Pembe ya Kiprotestanti inapanda juu ya mnyama yule yule wa nchi kama pembe ya Republican na ingebidi kuwa na mienendo hiyo hiyo ya kinabii. Mabadiliko kutoka Philadelphia hadi Laodicea katika harakati ya Millerite yanatoa kielelezo cha mabadiliko kutoka Laodicea hadi Philadelphia katika harakati ya mwisho.

Harakati ya mwisho ilipopokea jeraha la mauti tarehe 18 Julai 2020, ikafa kama Laodikia. Ilipobadilika na kuwa Filadelfia, kama inavyoonyeshwa katika Ufunuo sura ya kumi na moja, ingewakilisha kanisa la nane, nalo ni la wale saba. Kifo hicho mwaka 2020 kilikwenda sambamba na pembe ya Warepublican, kwa kuwa tangu wakati wa mwisho mwaka 1989, kumekuwa na marais sita. Rais wa sita alipokea jeraha la mauti, ambalo litaponywa mwaka 2024. Kichwa hicho basi kitakuwa kichwa cha nane cha Marekani tangu wakati wa mwisho mwaka 1989, nalo litakuwa la wale saba. Kwa pembe zote mbili, ya sita hugeuka kuwa ya nane. Ukweli huu ni sehemu kubwa ya ujumbe wa Ufunuo wa Yesu Kristo unaofunuliwa muda mfupi kabla ya kufungwa kwa mlango wa rehema.

Kwa sababu hii, ni muhimu kuwa wazi kuhusu historia ya Wamileri inayotoa kielelezo cha historia yetu ya sasa. Dada White alithibitisha matumizi ya James White ya Laodikia juu ya harakati hiyo mnamo 1856, hivyo huu si utumiaji uliotokana na mantiki ya kibinadamu. Miaka saba kabla ya Kanisa la Waadventista Wasabato kuunganishwa kisheria na pembe ya Kirepublikani, lilitambuliwa kwa uvuvio kama kanisa la Laodikia. Hii inamaanisha kwamba hakujawahi kuwa hata siku moja katika historia ya Kanisa la Waadventista Wasabato ambapo lilikuwa kitu kingine isipokuwa uchi, maskini, kipofu, mwenye kuhurumiwa na mnyonge. Uhalisia huu wa kinabii unatoa muktadha na uhalalisho wa kutambua machukizo manne yanayozidi kuongezeka ya Ezekieli sura ya nane kama vizazi vinne vya Uadventista.

Historia ya Wamileraiti inapochunguzwa kulingana na muundo wa miaka sitini na mitano ya Isaya sura ya saba, inapaswa kutambuliwa kwamba unabii wa nyakati saba ndiyo mwavuli wa kinabii unaofunika historia nzima ya vuguvugu la Wamileraiti. Mwaka 1856, ujumbe kwa kanisa la Laodikia ukawa kweli ya wakati huu kwa Uadventista wa Wamileraiti. Aliyetoa ujumbe wa Laodikia hakuwa James wala Ellen White, bali alikuwa Shahidi aliye mwaminifu na wa kweli.

Na kwa malaika wa kanisa la Walaodikia andika; Haya ndiyo anenayo Amina, shahidi mwaminifu na wa kweli, mwanzo wa uumbaji wa Mungu; Najua matendo yako, ya kuwa si baridi wala moto; ingependeza ungekuwa baridi au moto. Basi kwa kuwa u vuguvugu, wala si baridi wala moto, nitakutapika kutoka kinywani mwangu. Kwa sababu wasema, Mimi ni tajiri, nami nimejitajirisha, wala sina haja ya kitu chochote; wala hujui ya kuwa wewe u mnyonge, mwenye taabu, maskini, kipofu, na uchi; Nakushauri ununue kwangu dhahabu iliyosafishwa

katika moto, ili upate kuwa tajiri; na mavazi meupe, ili uvae, na aibu ya uchi wako isionekane; tena upake macho yako dawa ya macho, upate kuona. Wote niwapendao, nawakemea na kuwaadhibu; basi uwe na bidii, ukatubu. Tazama, nimesimama mlangoni, nabisha; kama mtu yeyote akisikia sauti yangu na kuufungua mlango, nitaingia kwake, nami nitakula chakula cha jioni pamoja naye, naye pamoja nami. Yeye ashindaye nitampa kuketi pamoja nami katika kiti changu cha enzi, kama mimi nami nilivyoshinda, nikaketi pamoja na Baba yangu katika kiti chake cha enzi. Yeye aliye na sikio, na asikie Roho asemacho kwa makanisa. Ufunuo 3:14-22.

Shahidi wa Kweli anabainisha kwamba ikiwa mtu yeyote "angesikia" Sauti Yake, Yeye angeingia na "kula pamoja naye." Ikiwa Laodikia ingefungua mlango, Kristo angeingia na kula pamoja nao. Ikiwa Kristo anaruhusiwa kuingia, analeta ujumbe, kwa kuwa ishara ya kula inawakilisha kupokea ujumbe. Ujumbe huo unaweza kuelezwa kwa ujumla kama tu ujumbe wa Laodikia, lakini huo ni mtazamo wa juu juu kuhusu kile ambacho ujumbe anaoutoa unawakilisha. Mnamo 1856, Hiram Edson aliwasilisha mfululizo wa makala nane zilizokuwa na taarifa za kinabii zinazopanua uelewa wa "unabii wa wakati" wa kwanza kabisa ambao malaika wa Mungu walimwongoza William Miller kuutambua na kuutangaza. Katika makala hayo manane, Edson anabainisha kwa usahihi miaka sitini na mitano ya Isaya sura ya saba.

Mwanzo wa kazi ya Miller ulikuwa ugunduzi wa nyakati saba, na miaka saba kabla ya kuisha kwa harakati iliyoitwa kwa jina la huduma yake, ufunuo wa kina zaidi wa unabii huo huo ulitolewa kwa Uadventista wa Wamillerite. Ulitolewa katika mwaka huo huo walipotambulishwa kwa uvuvio kuwa Walaodikia. Kinabii, siku elfu mbili mia tano ishirini baadaye mnamo 1863, ugunduzi wa kwanza wa Miller wa wakati wa kinabii ulikataliwa. Ujumbe wa Laodikia kwa harakati ya Waadventista uliwasili mwaka 1856, na Bwana alipiga hodi mlangoni mara nane, kwa makala nane, ili kuona kama Angepata kuingia. Mwishoni mwa harakati, Shahidi wa Kweli alitamani kula chakula cha jioni pamoja na watu Wake kwa kula ule ujumbe wa kwanza kabisa kuhusu wakati tangu mwanzo wa harakati. Watu Wake walikataa kula, na baada ya miaka saba, au siku elfu mbili mia tano ishirini za kinabii, watu Wake walifunga mlango uliokuwa umefunguliwa kwa ufunguo wa Daudi uliowekwa mkononi mwa William Miller. Walirudi kwa nabii mzee Msamaria aliyewalisha uongo, akitia muhuri hatima yao ya kufa kati ya punda na simba.

Mnamo mwaka 1856, pembe ya Kiprotestanti ilikuwa katika msukosuko wa bonde la maono, maana pasipo maono watu huangamia. Mnamo mwaka 1856, pembe ya Republican pia ilikuwa katika msukosuko.

Mwaka 1856 uliashiria mwendelezo wa mzozo wa vurugu uliojulikana kama Bleeding Kansas, Vita vya Mpaka wa Kansas-Missouri. Mapambano hayo yalihusu ikiwa Kansas ingejiunga na Muungano kama jimbo huru au jimbo la watumwa. Mgogoro huo ulihusisha makabiliano ya vurugu kati ya walowezi wanaounga mkono utumwa na wale wanaoupinga.

Mnamo tarehe 22 Mei 1856, tukio la vurugu pia lilitokea katika ukumbi wa Seneti ya Marekani, wakati Mbunge Preston Brooks, mtetezi wa utumwa kutoka Carolina ya Kusini, alimshambulia kwa ukatili Seneta Charles Sumner wa Massachusetts kwa kutumia fimbo yake. Sumner alikuwa ametoa hotuba dhidi ya utumwa iliyopewa jina "The Crime Against Kansas," ambayo ilimkera sana Brooks. Tukio hilo la kupigwa kwa fimbo liliangazia mvutano uliokuwa ukiongezeka kati ya

Kaskazini na Kusini kuhusu suala la utumwa.

Mwaka 1856, Chama cha Republican kilianzishwa kama mwitikio kwa msukosuko wa kisiasa uliosababishwa na Sheria ya Kansas-Nebraska, iliyopitishwa mwaka 1854, ambayo ilisababisha kuongezeka kwa upinzani dhidi ya kuenea kwa utumwa katika maeneo mapya. Mkutano mkuu wa kwanza wa kitaifa wa chama hicho ulifanyika jijini Philadelphia, na John C. Fremont alichaguliwa kuwa mgombea wao wa kwanza wa urais katika uchaguzi wa mwaka 1856.

Sheria ya Kansas-Nebraska iliyaanzisha maeneo ya Kansas na Nebraska na iliruhusu wakazi wa maeneo hayo kuamua kama wangeruhusu utumwa ndani ya mipaka yao. Dhana hii, inayojulikana kama “mamlaka ya wananchi,” kimsingi ilibatilisha Makubaliano ya Missouri ya 1820, ambayo yalikuwa yamekataza utumwa kaskazini mwa paraleli ya 36°30' katika Eneo la Louisiana. Sheria hiyo ilikuwa na athari kubwa kwa suala la utumwa katika maeneo hayo. Ilifufua upya mvutano wa kikanda kwa sababu ilifungua uwezekano kwamba utumwa ungeweza kuenea katika maeneo ambayo hapo awali yalizingatiwa kuwa ardhi huru, kama vile Kansas. Kupitishwa kwa Sheria ya Kansas-Nebraska kulisababisha wimbi la wakazi wanaounga mkono utumwa na wanaoupinga utumwa kuelekea Eneo la Kansas, kila kundi likitumaini kuathiri matokeo ya kura ya mamlaka ya wananchi. Mashindano haya ya kudhibiti eneo hilo yalisababisha mapigano ya vurugu na kipindi cha kukosekana kwa sheria kilichojulikana kama Bleeding Kansas mnamo 1856.

Uchaguzi wa urais wa mwaka 1856 ulikuwa tukio muhimu la kisiasa. Ulishirikisha kinyang'anyiro cha wagombea watatu: James Buchanan wa Chama cha Democratic, John C. Fremont wa Chama cha Republican, na Rais wa zamani Millard Fillmore wa Chama cha American. James Buchanan alishinda uchaguzi na kuwa Rais wa kumi na tano wa Marekani.

Urais wa James Buchanan unajulikana hasa kwa kushindwa kwake kushughulikia kwa ufanisi mivutano na mgawanyiko uliokuwa ukiongezeka kati ya Kaskazini na Kusini, na hatimaye kusababisha kuzuka kwa Vita vya wenyewe kwa wenyewe vya Marekani muda mfupi baada ya kuondoka madarakani. Urais wake mara nyingi huonekana kuwa miongoni mwa vipindi vya urais vilivyofanikiwa kidogo zaidi katika historia ya Marekani, kutokana na mapungufu makubwa haya katika uongozi na usimamizi wa migogoro.

Uamuzi wenye sifa mbaya wa Dred Scott mnamo 1857 ulitangaza kwamba watumwa, iwe wametiwa utumwani au ni huru, si raia na hawawezi kufungua mashtaka katika mahakama za shirikisho. Pia ulitangaza kwamba Bunge haliwezi kuzuia utumwa katika maeneo ya Marekani. Mdemokrasia Buchanan aliunga mkono hadharani uamuzi wa Dred Scott wa kuunga mkono utumwa.

Si tu kwamba msimamo wa kuunga mkono utumwa wa Mdemokrati Buchanan uliruhusu mivutano kuongezeka na kugeuka kuwa Vita vya wenyewe kwa wenyewe, bali pia kutoweza kwake kusimamia uchumi wa nchi kulisababisha Msukosuko wa 1857, ambao ulikuwa miongoni mwa midororo mikubwa zaidi ya kiuchumi katika historia ya Marekani kabla ya Mdororo Mkuu. Msukosuko wa 1857 ulisababisha mdororo mkali wa kiuchumi uliodumu kwa miaka kadhaa. Biashara na benki zilifungwa, ukosefu wa ajira ukaongezeka na soko la hisa likashuka.

Wakati wa urais wa Buchanan, majimbo ya Kusini yalianza mchakato wao wa kujitenga na Muungano, na yakajitenga kufuatia uchaguzi wa Abraham Lincoln wa Chama cha Republican mwaka 1860. Buchanan alichukua msimamo wa kukaa pembeni kuhusu mzozo wa kujitenga, akidai kwamba serikali ya shirikisho haikuwa na mamlaka ya kuzuia kwa nguvu hatua ya kujitenga. Ukosefu huu wa hatua madhubuti uliiruhusu harakati ya kujitenga kupata kasi. Ukosefu wake wa uongozi thabiti na kusita kwake kuchukua hatua za maamuzi kukabiliana na mzozo wa kujitenga kulichangia mtazamo wa majimbo ya Kusini kwamba yangeweza kuondoka katika Muungano bila kukabiliwa na upinzani wa kijeshi.

Mwaka 1860, Abraham Lincoln, rais wa kwanza kutoka Chama cha Republican, alichaguliwa. Tarehe 1 Januari 1863, Rais Lincoln alisaini na kutoa Tangazo la Ukombozi la mwisho, ambalo lilitangaza kwamba watu wote waliokuwa watumwa katika maeneo yaliyodhibitiwa na Shirikisho la Kusini wangeachiwa huru. Amri hii ya kiutendaji ilikuwa na athari kubwa kwa Vita vya wenyewe kwa wenyewe kwa kuwa iligeuza mzozo huo kuwa mapambano si tu ya kuhifadhi Muungano, bali pia ya kukomesha utumwa. Tangazo la Ukombozi halikuwaachia huru mara moja watu wote waliokuwa watumwa. Lilitumika hasa katika maeneo yaliyodhibitiwa na Shirikisho la Kusini, ambako Muungano ulikuwa na mamlaka finyu. Kadiri majeshi ya Muungano yalivyosonga mbele na kutwaa udhibiti wa maeneo ya Shirikisho la Kusini, tangazo hilo lilitekelezwa, na watu waliokuwa watumwa katika maeneo hayo wakaachiwa huru. Tangazo la Ukombozi lilikuwa hatua muhimu kuelekea kufutwa kabisa kwa utumwa nchini Marekani na liliandaa njia ya Marekebisho ya Kumi na Tatu ya Katiba ya Marekani, yaliyopitishwa na kuridhiwa tarehe 6 Desemba 1865.

Pembe ya Republican kuanzia miaka ya 1850 na kuendelea ilikuwa katika mgogoro wa suala la utumwa. Kulikuwa na migawanyiko miwili mikuu nchini, iliyoakisiwa na makundi mawili makuu ya fikra za kisiasa. Mchakato wa utengano ulianza mnamo 1856 wakati makundi ya wapinga na waunga mkono utumwa yalipohamia katika eneo la Kansas kwa jitihada za kutetea mitazamo yao kuhusu utumwa, wakati huohuo Philadelphia ilikuwa inatenganishwa na Laodicea. Democrats walikuwa waunga mkono utumwa na Republicans walikuwa wapinga utumwa.

Mnamo 1856, Bleeding Kansas iliwakilisha mfano mdogo wa vita vilivyokuwa vikikaribia kuanza. Katika mwaka huo, Democrat aliyeunga mkono utumwa alichaguliwa kuwa mkuu wa pembe ya Republican, na uongozi wake usio na ufanisi ukawa ishara ya urais usio na ufanisi, hadi hivi karibuni. Alimtangulia rais wa kwanza wa Republican ambaye alilazimika kusafisha fujo iliyoachwa na urais wa Buchanan.

Kufikia mwaka 1863, pembe ya Republican ilitoa amri ya kiutendaji yenye umuhimu mkubwa zaidi katika historia ya mnyama wa nchi wa Ufunuo kumi na tatu. Amri hiyo ya kiutendaji ilishughulikia utumwa. Aya moja ya tamko hilo inasema, "Kwamba siku ya kwanza ya Januari, katika mwaka wa Bwana wetu elfu moja mia nane sitini na tatu, watu wote wanaoshikiliwa kama watumwa ndani ya Jimbo lolote au sehemu iliyoteuliwa ya Jimbo, ambao watu wake wakati huo watakuwa katika uasi dhidi ya Marekani, watakuwa wakati huo, kuanzia hapo na kuendelea, na milele, huru; na Serikali ya Kiutendaji ya Marekani, ikijumuisha mamlaka zake za kijeshi na za majini, itatambua na kudumisha uhuru wa watu hao, na haitafanya tendo lolote au matendo yoyote ya kuwakandamiza watu hao, au yeyote kati yao, katika juhudi zozote watakazofanya kwa ajili ya

uhuru wao halisi." Ingawa utatuzi wa tatizo la utumwa ulikuwa haujakamilika kihistoria wakati huo, kiini cha Katiba kinadhihirika Lincoln alipoandika, "watu wote wanaoshikiliwa kama watumwa ndani ya jimbo lolote ... watakuwa wakati huo, kuanzia hapo, na milele, huru."

Lincoln alikuwa anarudi kwenye kanuni ya msingi iliyoelezwa katika Katiba, ambayo inatambua kwamba "wanadamu wote wameumbwa sawa." Lincoln alikuwa anarudi kwenye kweli za msingi wakati huohuo pembe ya Kiprotestanti ilikuwa ikikataa unabii wake wa msingi, ambao ni unabii wa utumwa. Kwa hiyo, wakati huohuo pembe ya Republican ilikuwa ikitoa "amri ya kiutendaji" yake muhimu zaidi katika historia kuhusu utumwa, pembe ya Kiprotestanti ilitoa amri ya kiutendaji muhimu zaidi katika historia yake ya kinabii kuhusu unabii wa utumwa, iliyowakilishwa na kiapo na laana ya Musa. Pembe ya Republican ilichagua kurejea kwenye misingi, pembe ya Kiprotestanti ilichagua kukataa msingi wake na kurudi kwa wale ambao ilikuwa imeagizwa kamwe isirudie.

Mnamo mwaka 1863, pembe ya Republican ilikuwa imegawanywa katika kambi mbili, kama vile ufalme wa Israeli ya kale ulivyogawanywa wakati wa Yeroboamu na Rehoboamu. Mnamo mwaka 1863, pembe ya Kiprotestanti iliunganishwa kisheria na pembe ya Republican, kama inavyoonyeshwa na madhabahu mawili ya Yeroboamu huko Betheli na Dani. Pembe hizo mbili husonga sambamba katika historia, na historia ya mwaka 1863, hasa, inawakilisha historia ya siku za mwisho.

Historia ya Wamilleraiti inarudiwa katika historia ya wale mia arobaini na nne elfu, pamoja na tanbihi chache za kinabii. Mojawapo ya tanbihi hizo ni kwamba hadhira lengwa katika historia ya Wamilleraiti ilikuwa kwanza wale walio nje ya harakati, na baadaye harakati yenyewe. Katika harakati ya wale mia arobaini na nne elfu, sauti mbili za Ufunuo kumi na nane zinatambua hadhira mbili lengwa, lakini malengo hayo yako kinyume na historia ya Wamilleraiti. Lengo la kwanza ni watu wa Mungu, na sauti ya pili inalenga kundi lingine la Mungu, ambao bado wako Babeli.

Tahadhari nyingine ya kinabii ni kwamba, ingawa historia zote mbili zinahama kutoka kanisa moja kwenda jingine, Wamilleraiti walihama kutoka Filadelfia hadi Laodikia, na harakati kuu ya malaika wa tatu huhama kutoka Laodikia kwenda Filadelfia. Hili linaonyesha kwamba Wamilleraiti walitoka kanisa la sita wakaenda la saba, na wale elfu mia moja arobaini na nne wanatoka kanisa la saba kwenda kanisa la nane, ambalo ni la wale saba.

Pembe ya Warepublican ilianza harakati zake kutoka taifa linalounga mkono utumwa hadi taifa linalopinga utumwa katika historia ya karibu na mwaka 1863. Mzozo wa historia hiyo uliasisi vyama viwili vya siasa ambavyo ndivyo mahasimu wale wale katika hizi "siku za mwisho." Kama vile rais wa kwanza wa Warepublican kutoka historia hiyo aliuawa kwa mauaji ya kisiasa siku chache tu baada ya vita kumalizika, rais wa mwisho wa Warepublican aliuawa kwa namna ya ishara na kuachwa barabarani kama mfu huku dunia ikishangilia. Aliuawa kwa mauaji ya kisiasa, si siku chache baada ya vita vya wenyewe kwa wenyewe kuisha tu, bali muda mfupi kabla ya vita vya mwisho vya wenyewe kwa wenyewe kuanza.

Rais wa kwanza wa chama cha Republican alitanguliwa na rais asiye na ufanisi zaidi katika historia ya Marekani, na rais wa mwisho wa chama cha Republican atatanguliwa na yule yule.

Kutokuwa na ufanisi kwa rais wa chama cha Democratic aliyemtangulia rais wa kwanza wa chama cha Republican kulichochea mgogoro uliogeuka kuwa vita vya wenyewe kwa wenyewe, na kutokuwa na ufanisi huohuo kunatokea sasa. Rais wa chama cha Democratic anayemtangulia rais wa mwisho wa chama cha Republican alisimamia uchumi kwa namna ambayo ilisababisha anguko kubwa zaidi la uchumi katika historia ya Marekani hadi wakati huo. Pembe mbili zinaenda sambamba hadi kufikia sheria ya Jumapili. Mwaka 1863, kizazi cha kwanza cha pembe zote mbili kilianza, na kwa pembe zote mbili kizazi cha nne na cha mwisho kitakuwa kikielekeza uso mashariki, na kusujudia jua.

Ujumbe wa Eliya daima unaandamana na hukumu za Mungu zinazothibitisha ujumbe wa onyo. Jamii ya ulimwengu sasa inaishi kama watu kabla ya gharika. Wanakula, wanakunywa na wanatarajia makampuni makubwa ya teknolojia ya kimataifa kutatua tatizo lolote litakalojitokeza. Neno la Mungu linaonyesha kwamba dunia sasa iko ukingoni mwa mgogoro mkubwa sana.

'Habari za usiku?' Je, natambua uzito wa habari hizi? Je, ninaelewa nafasi zinayochukua katika kazi ya mwisho ya mfumo mkuu wa kurekebisha? Je, ninafahamu 'neno la unabii lililo imara' kiasi kwamba naweza kuona, katika matukio yanayotendeka kuzunguka nami, ushahidi dhahiri kwamba Mfalme ajaye yupo hata mlangoni? Je, nahisi wajibu unaonipasa, kwa kuzingatia nuru ambayo Mungu amenipa? Je, natumia kila talanta niliyoaminiwa kama msimamizi wake, katika juhudi zilizoelekezwa vyema za kuwaokoa wanaoangamia? au je, mimi ni wa uvuguvugu na asiyejali, nikiwa nimechangamana kiasi na dunia oву, nikitumia mali na uwezo ambao Mungu amenipa kwa kiasi kikubwa katika kujiridhisha mwenyewe, nikijali zaidi raha na faraja zangu kuliko kuendeleza kazi yake? Je, kwa mwenendo wangu ninautia nguvu 'imani ambayo imekuwa ikienea ulimwenguni kwamba Waadventista Wasabato wanapiga tarumbeta kwa sauti isiyo yakini, na wanafuata njia ya walimwengu'?

Tunasikia sauti za nyayo za Mungu anayekaribia, kuja kuiadhibu dunia kwa maovu yake. Mwisho wa wakati umekaribia sana kutufikia. Wakazi wa dunia wanafungwa mafungu kwa ajili ya kuchomwa. Je, utafungwa pamoja na magugu? Je, unatambua kwamba kila mwaka maelfu kwa maelfu, na mara kumi ya elfu kumi za roho zinaangamia, zikifa katika dhambi zao? Mapigo pamoja na hukumu za Mungu tayari yanafanya kazi yao, na roho zinapotea kwa sababu nuru ya kweli haijawaangazia njia yao. General Conference Daily Bulletin, Aprili 1, 1897.

Kwa nafsi yangu nimekutamani usiku; naam, kwa roho yangu iliyo ndani yangu nitakutafuta mapema: kwa maana hukumu zako zinapokuwa duniani, wakaao ulimwenguni hujifunza haki. Isaya 26:9.